

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 231/2020-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 26. mája 2020 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a zo sudcov Ivana Fiačana (sudca spravodajca) a Miloša Maďara predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 12 ods. 1, 2 a 4, čl. 19 ods. 2, čl. 21 ods. 3, čl. 41 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom mesta Poprad v neoznačenom konaní, rozhodnutím Okresného súdu Poprad č. k. 11 C 822/96-28 z 31. októbra 1996, rozhodnutím Krajského súdu v Prešove č. k. 1 Co 131/97-49 z 29. októbra 1997, rozhodnutím Okresného súdu Poprad č. k. 19 C 169/2008-246 z 26. septembra 2014 a rozhodnutím Krajského súdu v Prešove č. k. 8 Co 185/2015-270 z 25. januára 2016 a takto

r o z h o d o l :

1. Ústavnú sťažnosť sťažovateľky [REDAKOVANÉ] o d m i e t a .
2. Žiadosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ] o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred Ústavným súdom Slovenskej republiky n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 30. apríla 2020 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 12 ods. 1, 2 a 4, čl. 19 ods. 2, čl. 21 ods. 3, čl. 41 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom mesta Poprad v neoznačenom konaní, rozhodnutím Okresného súdu Poprad (ďalej len „okresný súd“) č. k. 11 C 822/96-28 z 31. októbra 1996, rozhodnutím Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) č. k. 1 Co 131/97-49 z 29. októbra 1997, rozhodnutím okresného súdu č. k. 19 C 169/2008-246 z 26. septembra 2014 a rozhodnutím krajského súdu č. k. 8 Co 185/2015-270 z 25. januára 2016 (ďalej spolu aj „namietané rozhodnutia“).

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti ústavný súd vyrozumel, že mesto Poprad sa domáhalo vypratania bytu na [REDAKOVANÉ], ktorý sťažovateľka užívala, a namietanými rozhodnutiami okresného súdu a krajského súdu sa rozhodovalo o povinnosti sťažovateľky byt vypratať. V poradí prvé rozhodnutie krajského súdu z 29. októbra 1997 už bolo predmetom ústavného prieskumu a ústavný súd nálezom č. k. I. ÚS 13/00-85 z 10. júla 2001 vyslovil, že týmto rozhodnutím došlo k porušeniu základných práv sťažovateľky podľa čl. 19 ods. 2 a čl. 21 ods. 3 v spojení s čl. 41 ods. 1 ústavy, a vo zvyšnej časti, v ktorej sťažovateľka namietala porušenie základných práv podľa čl. 19 ods. 1 a čl. 20 ods. 1 a 3 návrhu nevyhovelo. Porušenie práv sťažovateľky mal v roku 2007 vysloviť aj Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“).

3. Sťažovateľka v sťažnosti tvrdí, že keď všeobecné súdy rozhodovali o jej povinnosti byt vypratať v rokoch 2008 až 2016, nerešpektovali uvedený nález ústavného súdu, rozhodli vedome nezákonne a protiústavne, tak, že sťažovateľka je povinná

byt vypratať bez akejkoľvek bytovej náhrady s odôvodnením, že jej syn byt má. No ani ona, ani jej dcéra v tom čase žiadny byt nemali. Nároky, ktoré si sťažovateľka v konaní uplatňovala, mali byť v rozhodnutí krajského súdu „zamlčané“, krajský súd v oboch prípadoch rozhodoval v jej neprítomnosti, a tým znemožnil sťažovateľke brániť jej práva. Krajský súd podľa sťažovateľky rozhodol na základe nedostatočných a nerelevantných dôvodov.

4. Sťažovateľka sa v podanej ústavnej sťažnosti domáha „*finančného odškodnenia – zadosťučinenie za sústavné porušovanie, popieranie a potláčanie*“ svojich práv, ktoré chráni a zaručuje ústava a dohovor. Sťažovateľka uvádza, že nemá právneho zástupcu, keďže jej dôchodok je len 391,10 eur, a preto žiada ústavný súd o pridelenie bezplatnej právnej pomoci.

5. Z obsahu ústavnej sťažnosti ústavný súd ustálil, že sťažovateľka sa domáha toho, aby ústavný súd vyslovil, že postupom mesta Poprad v neoznačenom konaní, rozhodnutím okresného súdu č. k. 11 C 822/96-28 z 31. októbra 1996, rozhodnutím krajského súdu č. k. 1 Co 131/97-49 z 29. októbra 1997, rozhodnutím okresného súdu č. k. 19 C 169/2008-246 z 26. septembra 2014 a rozhodnutím krajského súdu č. k. 8 Co 185/2015-270 z 25. januára 2016 boli porušené jej práva podľa čl. 12 ods. 1, 2 a 4, čl. 19 ods. 2, čl. 21 ods. 3, čl. 41 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 8 dohovoru. Sťažovateľka požaduje priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v nešpecifikovanej výške a žiada ústavný súd o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom.

II.

Relevantné ustanovenia právnych prepisov

6. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

7. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd,

alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

8. Podľa § 37 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) navrhovateľovi, ktorý požiada o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, ústavný súd môže ustanoviť právneho zástupcu, ak to odôvodňujú majetkové pomery navrhovateľa a nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti.

9. Podľa § 55 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania je neprípustný, ak sa týka veci, o ktorej ústavný súd už rozhodol, okrem prípadov, v ktorých sa rozhodovalo len o podmienkach konania, ak v ďalšom návrhu už podmienky konania boli splnené.

10. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

10.1 Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovel žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

11. Podľa § 124 zákona o ústavnom súde ústavnú sťažnosť možno podať do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť. Ak rozhodnutie nadobúda právoplatnosť vyhlásením alebo oznámením a ak sa podľa osobitných predpisov zároveň doručuje jeho písomné vyhotovenie, začína lehota plynúť dňom doručenia tohto písomného vyhotovenia sťažovateľovi; ak sa rozhodnutie doručuje len jeho zástupcovi, začína lehota plynúť dňom doručenia písomného vyhotovenia tohto rozhodnutia tomuto zástupcovi. Ak bol vo veci podaný mimoriadny opravný prostriedok, lehota na podanie ústavnej sťažnosti vo vzťahu k rozhodnutiu, ktoré bolo mimoriadnym opravným prostriedkom napadnuté, začína plynúť od doručenia rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku.

12. Podľa čl. 12 ods. 1 ústavy ľudia sú slobodní a rovní v dôstojnosti i v právach. Základné práva a slobody sú neodňateľné, nescudziteľné, nepremlčateľné a nezrušiteľné.

12.1 Podľa čl. 12 ods. 2 ústavy základné práva a slobody sa zaručujú na území Slovenskej republiky všetkým bez ohľadu na pohlavie, rasu, farbu pleti, jazyk, vieru a náboženstvo, politické či iné zmýšľanie, národný alebo sociálny pôvod, príslušnosť k národnosti alebo etnickej skupine, majetok, rod alebo iné postavenie. Nikoho nemožno z týchto dôvodov poškodzovať, zvyhodňovať alebo znevýhodňovať.

12.2 Podľa čl. 12 ods. 4 ústavy nikomu nesmie byť spôsobená ujma na právach pre to, že uplatňuje svoje základné práva a slobody.

13. Podľa čl. 19 ods. 2 ústavy každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života.

14. Podľa čl. 21 ods. 3 ústavy iné zásahy do nedotknuteľnosti obydlia možno zákonom dovoliť iba vtedy, keď je to v demokratickej spoločnosti nevyhnutné na ochranu života, zdravia alebo majetku osôb, na ochranu práv a slobôd iných alebo na odvrátenie závažného ohrozenia verejného poriadku. Ak sa obydlie používa aj na podnikanie alebo

vykonávanie inej hospodárskej činnosti, takéto zásahy môžu byť zákonom dovolené aj vtedy, keď je to nevyhnutné na plnenie úloh verejnej správy.

15. Podľa čl. 41 ods. 1 ústavy manželstvo je jedinečný zväzok medzi mužom a ženou. Slovenská republika manželstvo všestranne chráni a napomáha jeho dobru. Manželstvo, rodičovstvo a rodina sú pod ochranou zákona. Zaručuje sa osobitná ochrana detí a mladistvých.

16. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

17. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu. Rozsudok musí byť vyhlásený verejne, ale tlač a verejnosť môžu byť vylúčené buď po dobu celého, alebo časti procesu v záujme mravnosti, verejného poriadku alebo národnej bezpečnosti v demokratickej spoločnosti, alebo keď to vyžadujú záujmy maloletých alebo ochrana súkromného života účastníkov alebo, v rozsahu považovanom súdom za úplne nevyhnutný, pokiaľ by, vzhľadom na osobitné okolnosti, verejnosť konania mohla byť na ujmu záujmom spoločnosti.

18. Podľa čl. 8 ods. 1 dohovoru každý má právo na rešpektovanie svojho súkromného a rodinného života, obydlia a korešpondencie.

18.1 Podľa čl. 8 ods. 2 dohovoru štátny orgán nemôže do výkonu tohto práva zasahovať okrem prípadov, keď je to v súlade so zákonom a nevyhnutné v demokratickej spoločnosti v záujme národnej bezpečnosti, verejnej bezpečnosti, hospodárskeho blahobytu krajiny, predchádzania nepokojom a zločinnosti, ochrany zdravia alebo morálky alebo ochrany práv a slobôd iných.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

19. Podstatou sťažnosti sťažovateľky, tak ako ju vyvodil ústavný súd, je namietané porušenie sťažovateľkou označených základných práv a slobôd v súvislosti s postupom mesta Poprad a následnou rozhodovacou činnosťou okresného súdu a krajského súdu, ktorou bola sťažovateľke uložená povinnosť vypratať byt, ktorý užívala, a to bez povinnosti zabezpečenia bytovej náhrady.

20. Ústavný súd v úvode uvádza, že už zo samotného obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že ústavná sťažnosť sťažovateľky bola podaná oneskorene. Ako je zrejmé z citovaného ustanovenia § 124 zákona o ústavnom súde, ochrany základných práv a slobôd sa možno v konaní pred ústavným súdom domáhať podaním ústavnej sťažnosti v lehote dvoch mesiacov, od kedy napadnuté rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť, bolo sťažovateľke oznámené opatrenie alebo bola upovedomená o inom zásahu, respektíve odo dňa, keď sa o opatrení či zásahu mohla sťažovateľka dozvedieť. Sťažovateľka v sťažnosti namieta rozhodnutia okresného súdu a krajského súdu z rokov 1996 až 2016 a postup mesta Poprad, ktorý síce nešpecifikovala, ale z okolností veci vyplýva, že predchádzal týmto rozhodnutiam. Vzhľadom na uvedené je celkom zrejmé, že podala ústavnú sťažnosť po uplynutí zákonom ustanovenej dvojmesačnej lehoty, a preto ústavný súd konštatuje, že musí ústavnú sťažnosť odmietnuť podľa § 56 ods. 1 písm. f) zákona o ústavnom súde ako oneskorene podanú.

21. Zároveň ústavný súd uvádza, že v rozsahu namietaného porušenia základných práv podľa čl. 19 ods. 2, čl. 21 ods. 3 a čl. 41 ods. 1 ústavy vo vzťahu k napadnutému rozhodnutiu okresného súdu č. k. 11 C 822/96-28 z 31. októbra 1996, napadnutým rozhodnutím krajského súdu č. k. 1 Co 131/97-49 z 29. októbra 1997 a im predchádzajúcim postupom mesta Poprad je ústavná sťažnosť neprípustná, keďže o nej ústavný súd už rozhodoval v náleze č. k. I. ÚS 13/00-85 z 10. júla 2001.

21.1 Taktiež ústavný súd zistil, že napadnuté rozhodnutie okresného súdu sp. zn. 19 C 169/2008 z 26. septembra 2014 v rozsahu namietaného porušenia označených

základných práv podľa čl. 21 ods. 3 a čl. 46 ods. 1 ústavy a namietaný postup krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Co 185/2015 v rozsahu namietaného porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, obe v spojení s čl. 2 ods. 2 a 3 a čl. 12 ods. 1, 2 a 4 a čl. 13 ústavy boli predmetom ústavného prieskumu ústavného súdu, ktorý uznesením č. k. II. ÚS 145/2017-8 z 2. marca 2017 ústavnú sťažnosť sťažovateľky vo vzťahu k rozhodnutiu okresného súdu odmietol pre nedostatok právomoci a vo zvyšnej časti z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti. Vo vzťahu k tejto časti je takisto ústavná sťažnosť sťažovateľky neprípustná podľa § 55 ods. 1 písm. a) zákona o ústavnom súde.

IV.

K žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom

22. Vzhľadom na uvedené závery ústavný súd konštatuje, že pokiaľ ide o žiadosť sťažovateľky o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, nie je splnená jedna z podmienok upravená v § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde. Po preskúmaní sťažnostných námietok sťažovateľky dospel ústavný súd k záveru, že ústavnú sťažnosť sťažovateľky je potrebné odmietnuť, a teda ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti, a ústavný súd uzatvára, že v danom prípade u sťažovateľky nie sú splnené podmienky na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom.

23. Keďže nebol splnený jeden z predpokladov ustanovenia právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, žiadosti sťažovateľky o ustanovenie právneho zástupcu ústavný súd nevyhovel (§ 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde).

24. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku bolo už bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľky obsiahnutými v ústavnej sťažnosti.

Poučenie: Proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. mája 2020

Jana Baricová
predsedníčka senátu